

329.15

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

'S-GRAVENHAGE, 25 September 1950.
Javastraat 68

No. 49569

Bijl.: een

Betr.: Scholing in de C.P.N.

45793
do. y. v.

VERTROUWELIJK

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie aan te bieden een dezerzijds samengesteld rapport over de scholing in de Communistische Partij van Nederland, afgesloten medio Juni 1950.

✓ HET HOOFD VAN DE DIENST

Aan Zijne Excellentie
de Heer Minister-President,
de Heer Min. van Binnenlandse Zaken.

L. Einthoven
Mr. L. Einthoven.

DE SCHOLING IN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND.

Inleiding.

Blijkens haar Beginselverklaring streeft de Communistische Partij van Nederland er naar haar doelstelling - de vestiging van de communistische maatschappij - te verwezenlijken door de praktische toepassing van de leer van Marx, zoals deze door Lenin en Stalin werd uitgebreid en naar hun opvattingen verbeterd.

De Partij dient zich daarom in al haar geledingen vertrouwd te maken met de communistische ideologie en steunt daarbij op de bekende stelling van Lenin: "Zonder revolutionaire theorie geen revolutionaire praktijk".

In de "critische" en "zelfcritische" beschouwingen, door vele der prominente partijleiders bij talrijke gelegenheden uitgesproken, worden onveranderlijk als diepste oorzaken van elk falen genoemd het gebrek aan scholing, gebrek aan politiek inzicht, reformisme, onvoldoende begrip van de totaliteit van de klassenstrijd en derhalve: afwijking van de "geldende" theorie.

Wezenlijk worden alle misslagen van de Partij en haar leden, onverschillig op welk gebied, toegeschreven aan tekortkomingen, welke in de organisatie of in de personen zouden schuilen, met volkomen veronachtzaming van krachten van buiten af, veranderingen in de maatschappij, de zeden der mensen of de omstandigheden, waaronder zij leven.

De scholing is dientengevolge noodzakelijk om zich te kunnen inleven in de geest van het Marxistisch Leninisme. De praktische toepassing van de lessen der theorie zal dan, zo meent de partij, alle deuren wijd open zetten voor de communisten en de bron zijn van alle succes.

Op deze wijze tracht de Partij haar volgelingen ervan te overtuigen, dat het succes in de strijd uitsluitend afhangt van henzelf. Een partij met goed geschoolde leden zal - zij het na harde strijd - er onherroepelijk in slagen de communistische maatschappij te vestigen, zo leert zij. Ware immers de overwinning van het communisme afhankelijk van invloeden buiten zijn wezen gelegen, dan zou een communistische partij zinloos zijn; haar bestaan zou de wereld niet verbeteren en de strijd gevoerd worden om der wille van de strijd alleen.

Het scepticisme te dien aanzien in de rijen der partijleden zelf, vordert een krachtige bestrijding, welke o.m. in een gegeden politieke vorming is gelegen.

De scholing neemt dan ook een zeer voornam plaats in onder de inwendige taken van de partij. De scholing is de opvoeding tot politieke weerbaarheid, onwankelbaar geloof in de overwinning van het communisme en actieve strijdbaarheid in de voorste rijen van de "verdrukte" klasse.

Uitspraken van het Partijbestuur.

Reeds in 1946 bleek, dat de naoorlogse toevloed van leden slechts een tijdelijk voordeel betekende voor de communistische partij. Voor het overgrote deel zagen de partijgangers in de C.P.N. een verkiezingspartij. Zij misten het revolutionaire élan, impératief door de communistische leer voorgeschreven.

Velen hadden zich bij de partij aangesloten of bij verkiezingen hun stem aan de C.P.N.-candidaten gegeven o.a. uit sympathie voor de prestaties der Russische legers in de strijd tegen Duitsland.

De leiding van de communistische partij verzuimde deze naoorlogse winst behoorlijk te consolideren.

Kenmerkend was dan ook de uitspraak van de conferentie van partij-gedelegeerden in November 1946, dat "in de huidige periode van ontwikkeling der partij de vorming van het kader en in het bijzonder de vorming van theoretisch geschoold leidend kader, van beslissende betekenis is voor de verdere groei en strijdvaardigheid van onze partij".

Hoezeer de conferentie de opleiding van kaderleden van waarde achtte, bleek uit "de noodzakelijkheid, dat het Partijbestuur aan de kaderscholing de voorrang geeft bij het beschikbaar stellen van geldmiddelen en het werk op het gebied van de kaderscholing als het voornaamste punt op het werkprogram der partij stelt".

In December 1947 verklaarde het Partijbestuur, dat de scholing goede vorderingen had gemaakt, doch anderzijds werd de tengevolge van die "goede vorderingen" gekweekte politieke bewustheid der leden duidelijk gekenschetst door de toevoeging: "Een grote argeloosheid bestaat nog in de gehele partij ten opzichte van de activiteit van onze vijanden tot het indringen in "onze partij" ....

Men bleek niet in staat de "vijandige activiteit" als zodanig te onderkennen.

Derhalve werd ook toen weder als voornaamste taak gesteld: de versterking van het ideologisch bewustzijn van de partij en de strijd tegen de "reactionnaire" ideologieën.

Het partijbestuur wenste de instelling van cursussen voor organisatiewerk, journalistiek, werk in de massa-organisaties en op het platteland. Het noemde dit de hogere scholing.

Voor de leden-scholing verlangde de leiding belangrijke verbetering van het materiaal, dat eenvoudiger en actueler moest worden.

De - wellicht door overhaasting - ondeskundig opgezette

cursussen hadden, blijkens deze uitlating, in geen dele voldaan. De scholing in haar toenmalige vorm gaf geen ondersteuning aan de leden in hun worstelingen met reële problemen, de "practische oefening" ontbrak geheel.

Ondanks het feit, dat Gerrit Jan FARMSEN, geb. 15.5.1922 te Amsterdam, op de zitting van het Partijcongres van 1947 verklaarde, dat het niet de bedoeling van de scholing was "geleerde geesten te kweken, maar om de partijgenoten vertrouwd te maken met het Marxistisch denken", bleek de opzet te schools en derhalve ongeschikt voor de gemiddelde leden.

De wenselijkheid van de verplaatsing van het zwaartepunt der scholing van de theoretisch-abstracte Marxistische wetenschap naar de directe toepassing daarvan in de praktijk, werd bevestigd door hetgeen Harnsen verder verklaarde:

"Op een scholingsvergadering moeten praktische vraagstukken behandeld worden. De basisscholing moet geschieden aan de hand van artikelen uit "De Waarheid", "Politiek en Cultuur" en "Kwartaal".

Het uitblijven van succes van dit nieuwe program noopte het Partijbestuur tot een algehele herziening van de tot dan toe gevolgde tactiek. De partijresolutie van December 1948 verklaarde:

"Over het algemeen spruiten de fouten op politiek en organisatiegebied der Partij voort uit het gebrek aan kennis of onvoldoende kennis van de communistische theorie".

Opnieuw stelde het Partijbestuur de these:

"De sleutel tot algemene verbetering van het Partijwerk is de ideologische en theoretische scholing van de gehele partij en de ideologische opvoedingsarbeid onder de massa".

Door de ervaring wijzer geworden meende het Partijbestuur niet beter te kunnen doen dan de scholing verplicht te stellen. Het vaardige daartoe een aantal taken uit, welke in hoofdzaak het volgende behelsden:

- 1 Zelfstudie door alle leden en bestuurders van de Partij aan de hand van daartoe in "De Waarheid" en "Voorwaarts" op te nemen scholingsrubrieken.
- 2 Inzet van het gehele kader voor de scholing onder de massa.
- 3 Verspreiding van populair scholingsmateriaal in massaoplage.
- 4 Stelselmatig organiseren van openbare cursusvergaderingen.
- 5 Uitbreiding van de inhoud en bredere verspreiding van het maandblad "Politiek en Cultuur".
- 6 Organisatie van opleidingscursussen voor functionarissen in de Centrale Partijschool.

De Studie.

De partij beschikt over enkele bibliotheken, waarin de voornaamste werken betreffende de Marxistische wetenschap zijn opgenomen. Praktische overwegingen hebben echter geleid tot de samenstelling van meer eenvoudige werken, waarin gedeelten van de oorspronkelijke literatuur zijn verwerkt.

De stof is zeer omvangrijk. Van gevorderde cursisten wordt meer verlangd dan uitsluitend de kennis der theorie.

In hoogste instatie wordt vereist:

- 1 Beheersing van de Marxistisch-Leninistische leer;
- 2 Inzicht in de politieke verhoudingen en de inrichting van het eigen land; rechten en verplichtingen van vertegenwoordigers in openbare lichamen, machtsverhoudingen in het parlement, posities van vakverenigingen, enz.;
- 3 Persoonlijke geschiktheid voor leidende functies, beschaving en algemene ontwikkeling;
- 4 Strikte gehoorzaamheid aan het Partijbestuur en in achtneming van de partijdiscipline.

Het sub 1 genoemde punt omvat behalve de kennis der theoretische problemen tevens de kennis van de wijze, waarop zij het best in de praktijk kunnen worden gebracht (tactiek).

Het spreekt welhaast vanzelf, dat de cursisten wordt aangeraden bij de studie het voorbeeld van de grondleggers van het Marxisme voor ogen te houden.

Ger Harnsen verklaarde in "Politiek en Cultuur" (Juli 1949), dat voor een succesvolle studie het volgende noodzakelijk is:

- a De studie moet geschieden in nauw contact met het praktische werk. Theoretici zijn onbelangrijk.
- b Men moet systematisch, volhardend en intensief werken.
- c Men moet beschikken over uitgebreid en nauwkeurig feitenmateriaal.

De bestudering van "burgerlijke" lectuur werd hierbij niet afgeraden. De feiten - zo heette het -, die de burgerlijke economie ons verschaft zijn uiterst waardevol. Zodra de burgerlijke geleerden echter met de theorie beginnen komt de onzin. Men moet de feiten dwingen de taal der dialectiek te spreken.

De organisatie van de scholing.

In de richtlijnen van het Partijbestuur voor de organisatie wordt de verkiezing van een scholingsfunctionaris, zowel in de afdelings- als in de districtsbesturen, uitdrukkelijk voorgeschreven.

De scholingsfunctionaris van de afdeling verzorgt al hetgeen nodig is om de scholing vlot te doen verlopen (materiaal, vergaderplaats, convocaties, inleiders). Hij dient het scholingswerk te stimuleren.

Boven de afdelingsfunctionarissen staat het Districtsscholingsbureau. Dit zorgt, naast de organisatie van de districtskaderscholing, voor een efficiënte verdeling van de beschikbare inleiders. De scholingsleiders van de districten hebben bovendien tot taak de afdelingsfunctionarissen zo nodig in kennis te stellen van de besluiten van het Scholingsbureau van het Partijbestuur te Amsterdam.

Indeling van de scholing.

De Partijleiding stelde "klassen" in met verschillende leerplannen al naar gelang de leerlingen hetzij niet, hetzij meer of minder met de Marxistische theorieën bekend waren.

Deze "klassen" zijn, in volgorde vanaf de "laagste":

- 1 Openbare cursusvergaderingen;
- 2 Basisscholing of A-klasse;
- 3 Kaderscholing of B-klasse;
- 4 Selectiecursus en
- 5 Hogere Kaderscholing.

ad 1 De meest elementaire vorm van "onderwijs" vindt plaats op de cursusvergaderingen. Deze zijn openbaar en hebben meestal een actuele verhouding of handeling tot onderwerp. Het karakter is grotendeels propagandistisch; het onderwerp wordt vanuit communistische gezichtshoek belicht en met historische feiten of voorafgegangene handelingen tracht men de juistheid van het ingenomen standpunt aan te tonen. Het voornaamste doel is dan ook niet-communisten van de redelijkheid van de communistische zienswijze te overtuigen. Tevens bereikt men zodoende de zwakke broeders in eigen gederen.

Dergelijke openbare cursusvergaderingen vinden niet overal en evenmin regelmatig plaats. Ze worden tevoren in "De Waarheid" of door middel van strooibiljetten aangekondigd en zijn toegankelijk tegen betaling. Voor het overgrote deel worden zij bezocht door de partijgangers.

De vier volgende klassen zijn min of meer besloten. Met het niveau stijgt ook de graad van geheimhouding en het besloten karakter van de bijeenkomsten.

ad 2 De basisscholing of A-klasse.

De organisatie van deze cursus werd in elke partij-afdeling afzonderlijk verzorgd.

De bijeenkomsten zijn niet openbaar, doch het is de deelnemers toegestaan introducés mede te brengen.

Het ontbreken van centrale richtlijnen was oorzaak, dat de basisscholing niet aan een vast programma gebonden werd. Wel was algemeen het in 1947 bij "Pegasus" verschenen boekje "De weg naar een nieuwe wereld" van J. Harmsen in gebruik, doch waarschijnlijk werden de diverse lesroosters belangrijk beïnvloed door vragen van de cursisten.

Een volledig overzicht van de behandelde stof kan dan ook niet worden gegeven. In verschillende plaatsen was dit onderdeel van de scholing gewijd aan de bespreking van zeer eenvoudige begrippen, zoals het definieren van woorden als "klasse", "klassenstrijd", "kapitalisme" enz..

In 1949 werd gedurende een korte periode in "De Waarheid" een speciale scholingsrubriek opgenomen, waarin - naar aanleiding van bij de partijleden gerezen vragen over de leerstof - nadere verklaringen daaromtrent werden gegeven.

Met de inschakeling van het communistische dagblad in de scholing, wendden de scholings-leiders zich van deze zuiver theoretische begrippen af. De "inleiding" tot de praktische partijwerkzaamheden als zelfstandig hoofdstuk verviel en werd vervangen door historische voorbeelden van de toepassing dezer begrippen in de praktische strijd van het communisme. Van hoger hand werd het "Leerboek over de Arbeidersbeweging" als leidraad voorgeschreven, waarbij het Partijbestuur verklaarde, dat de tot dusver bezigde leerboeken slechts handelden over het kapitalisme, de uitbuiting en de arbeiders "zonder meer en in het algemeen". Dit gaf - zo meende het - de verworven kennis een vaag en zwevend karakter. Het "Leerboek" ondervindt dit bezwaar door de toepassing er van op de Nederlandse verhoudingen.

ad 3 De kaderscholing of B-klasse.

In de kaderscholing bekwamen de afdelings- en districtsbestuurders, partijleden op leidende posten in de massa-organisaties, alsmede scholingsinleiders zich gezamenlijk in de communistische theorie.

Zij is districtsgewijze georganiseerd. In verband met de daar besproken onderwerpen zijn de bijeenkomsten streng besloten.

De kaderscholing is door haar karakter minder beïnvloed door de omzwaai van het Partijbestuur dan de basis-scholing. Principieel is zij vaster, doch anderzijds belangrijk variabel in haar onderdelen.

Weliswaar neemt ook hier de bestudering van de "vaste" wetten van het communisme een plaats in, doch slechts voor zover dit voor een goed begrip van de "algemene structuur van kapitalisme en imperialisme" noodzakelijk is.

Belangrijker wordt geacht de bestudering van de theorie van de partij, de massa-organisatie, de strategie en de tactiek.

Daarom was de leidende hand van het Partijbestuur hier steeds merkbaar duidelijker dan in de basis-scholing. De voor deze scholing gegeven voorschriften golden voor alle districten.

De opzet van de kaderscholing is niet berekend op de vorming van zelfstandig denkende politici. Hoofdzaak is de opleiding van bruikbaar kader, dat positief reageert op elke wenk van het Partijbestuur.

De taak van de kaderscholing is de opvoeding der bestuurders tot volledig inzicht in en begrip van de actuele partij-politiek in alle geledingen, met het doel hen in staat te stellen die maatregelen te nemen, die voor de uitvoering van deze politiek noodzakelijk zijn, onder inachtneming van de plaatselijke omstandigheden.

- ad 4 Omtrent de stof, welke op de selectie cursus behandeld wordt, is niets bekend geworden. Het is zelfs zeer de vraag of de selectie cursus een onderdeel van de scholing is.

Waarschijnlijker is, dat de selectie cursus beperkt blijft tot een korte scholing gericht op het afleggen van een proeve van bekwaamheid door benaalde leden, in verband met verdere (hogere) scholing.

Deelneming aan de selectie cursus is slechts mogelijk op voordracht. Aangenomen wordt, dat de voorgedragen leden hun kunnen moeten tonen voor een soort examencommissie. Na uitspraak van deze commissie wordt een aantal van de betrokkenen door het Partijbestuur voor de hogere scholing aangewezen.

Tevens geldt de selectie-cursus voor het Partijbestuur als graadmeter voor de ontwikkeling van de "examinandi" ten behoeve ener directe inschakeling van praktisch kader, zonder dat daarvoor verdere scholing noodzakelijk is. Hier worden b.v. instructeurs voor de hiervoren genoemde A- en B-klassen aangewezen.

- ad 5 De hogere kaderscholing is de hoogste vorm van partij-scholing in Nederland. De behandelde stof is uiteraard geheim en mag zelfs niet als zodanig met andere partijleden besproken worden.

Hoewel hieromtrent geen vast voorschrift bekend is, worden de namen der deelnemers, ook in de Partij, zoveel mogelijk geheim gehouden.

Naast andere kwaliteiten moeten de cursisten in het verleden een onbetwistbare loyaliteit t.a.v. het Partijbestuur en de politiek van de C.P.N. hebben getoond.

De cursusstof omvat alle onderwerpen, welke op de basis- en gewone kaderscholing ter sprake komen.

Er is echter een principieel verschil. In de "lagere"

klassen worden de uitingen van de communistische politiek primair gesteld. De hogere kaderscholing beoogt deze uitingen in hun causaliteit en onderlinge samenhang te verklaren, en derhalve de cursisten op te voeden tot het communistisch (i.c. Stalinistisch) denken zelf.

Het leerplan is veel meer ingesteld op de studie van de Marxistisch-Leninistische filosofie.

Dit houdt geenszins in, dat de bestudering van vraagstukken van partij-technische aard verwaarloosd wordt. Integendeel, deze is zeer belangrijk. Immers de C.P.N. heeft primair behoefte aan personen, die door hun bekwaamheid en voorbeeld de activiteit van de partij kunnen verhogen.

De cursus werd dan ook geleid in de banen van het praktische partijwerk. De deelnemers vormden een afzonderlijke afdeling in de Partij, die ingezet werd voor acties op elk terrein, en dienen moest als een soort model-afdeling.

O.m. werd bekend, dat praktische "oefeningen" werden gehouden voor de colportage.

Volgens de jongste richtlijnen van het Partijbestuur (Dec. 49) is het echter allerm minst gewenst, dat bestuursleden zich met andere dan zuivere bestuursaangelegenheden zullen bezig houden. Colportage- e.d. werkzaamheden dienen aan de gewone leden te worden overgelaten. Het organiseren van bepaalde acties komt sindsdien voor rekening van bestuurscolleges, de praktische uitvoering voor rekening van de leden.

Daar de hogere kaderscholing niet besloten wordt met een "eindexamen", is een algemene beoordeling van de bekwaamheid der afgestudeerde cursisten niet mogelijk. Vooral op het terrein van de kijk op praktische partijwerkzaamheden immers zal het individuele karakter van doorslaggevende aard blijken te zijn.

De waardering van de nuttigheid der scholing kan dan ook alleen geschieden door vergelijking van de posities der cursisten voor en na de scholing.

Scholings-Instituten.

Financiële moeilijkheden dwongen de Partijleiding zich bij de inrichting van speciale scholings-instituten tot het minimum te beperken.

Gewoonlijk geschieden de basis- en gewone kaderscholing in de plaatselijke Partijgebouwen of bij een der leden thuis.

Slechts in twee gevallen werden uitsluitend voor de scholing bestemde instituten in gebruik genomen, t.w. de Centrale Partij-school te Amsterdam en de Kaderschool der C.P.N. te Laren (N.H.).

Deze twee instituten werden bezocht door partijfunctionarissen uit alle delen van het land. Gedurende hun studie-tijd ontvingen de cursisten een beperkte vergoeding voor het gederfde loon.

Zij werden, op voorstel van de districts- en afdelingsfunctionarissen, door het partijbestuur aangewezen, volgens de procedure, zoals beschreven bij de selectie-cursussen.

1. De Centrale Partijschool te Amsterdam werd geopend in December 1946, naar aanleiding van de Partijconferentie van November van dat jaar.

Overwegende, dat "de scholing, waaraan in de eerste plaats behoefte is, bestaat in het onderrichten van leidend kader in "de grondbeginselen van het communisme (Marxisme-Leninisme)", bekrachtigde de conferentie het ontwerp van het Partijbestuur, tot het geven van een doorlopende cursus aan de Centrale Partijschool over de volgende onderwerpen:

- 1 De filosofische grondslagen van het communisme (dialectisch en historisch materialisme).
- 2 De economische leer van Marx en Engels.
- 3 Het imperialisme.
- 4 De leer van de Staat.
- 5 De leer van de Partij.
- 6 Het nationale vraagstuk.
- 7 De opbouw van het socialisme.

Deze cursus duurde 1 maand en kon telkens door 150 leden worden bijgewoond. Daar aan de school geen internaat verbonden was, werden de deelnemers ondergebracht bij te Amsterdam woonachtige partijgenoten.

De Centrale Partijschool was niet in de eerste plaats bedoeld als instituut voor de hogere kaderscholing. Weliswaar werd zij in eerste instantie bezocht door meer vooraanstaande partijfunctionarissen (districtsleiders, leden van het Partijbestuur), doch men had voornamelijk het oog gericht op de praktische vorming van voldoende kader voor de stuwning van partijwerkzaamheden.

Dit bleek o.m. uit het plan om in de loop van een half jaar 600 partij-functionarissen uit alle delen van het land op de Centrale Partijschool van de nodige kennis te voorzien.

De nood van het ogenblik dwong het Partijbestuur tot een krachtige centralisatie van de communistische opvoeding, teneinde inwendige verbrokkeling en afbraak van de partij zoveel mogelijk tegen te gaan; de afgestudeerde leden zouden worden aangewezen voor de herscholing van plaatselijke leiders, raadsleden en wethouders.

De C.P.N. is in dit voornemen niet geslaagd. In "Politiek en Cultuur" van December 1947 werd gemeld, dat 300 cursisten de school hadden bezocht. Dit bericht werd echter uit andere bronnen

niet bevestigd. In brede kringen onder de partijleden weet men zich van het bestaan van de Centrale Partijschool weinig of niets te herinneren.

Dezerzijds is slechts een tiental namen van cursisten bekend geworden. "De Waarheid" vermeldde nog, dat aan de eerste cursus der Centrale Partijschool slechts circa 25 leden hadden deelgenomen.

Tenslotte kan de resolutie van December 1948 (zie blz. 3 punt 6) hiervan zeker als een bevestiging worden gezien.

2. Het instituut waar de hogere kaderscholing van geselecteerde leden plaats vond was de Kaderschool te Laren (N.E.).

Zij was gevestigd in het Louis de Visser-huis aldaar. De C.P.N. verbond hieraan de schuilnaam "Louis de Visser-Rustoord".

Dit gebouw, gelegen aan een hoofdverkeersweg, staat geheel geïsoleerd van andere gebouwen, in een grote tuin met bijbehorend bosperceel, het geheel omzeven door een hoge heg. Observatie van dit gebouw moet welhaast als uitgesloten worden beschouwd.

De huishouding van het internaat en de administratie waren in handen van Wilhelmina Johanna Elisabeth FLUTE (geb. 10.12. 1895 te Amsterdam, wonende aldaar), die in het begin van 1949 de beschikking had over vier dienstboden.

Ten aanzien van de leerstof werd grote geheimhouding in acht genomen. De cursisten werd verboden de lessen te bespreken met het huishoudelijk personeel.

Ook ten aanzien van de beveiliging naar buiten waren maatregelen genomen. Zo bleek, dat een persoon, die op het tot de school behorende terrein trachtte wild te stropen, en dus alles in het werk gesteld zal hebben ongezien te blijven, onmiddellijk werd opgemerkt en verwijderd.

De cursusstof was vrijwel gelijk aan die van de Centrale Partijschool, echter meer uitgebreid en verdiept. De lessen werden bovendien aangevuld met bijzondere voordrachten en lezingen, b.v. over het Indonesische vraagstuk.

Uit hetgeen over de leerstof en de lessen bekend werd mag met grond worden geconcludeerd, dat te Laren geen cursussen gegeven werden voor spionage, sabotage e.d.. De gegeven speciale, kortere cursussen betroffen het organisatie-werk, de journalistiek, het werk in de massa-organisatie en op het platteland.

Van 5 t/m 10 April 1948 werd een speciale sprekerscursus gehouden, mede in verband met de toen op handen zijnde verkiezingen voor de 2e Kamer der Staten-Generaal.

In de maanden September en November 1948 werd speciaal les gegeven aan arbeiders in de grafische- en metaal-industrieën. Deze cursussen gingen echter uit van de E.V.C. en duurden slechts 2 dagen (week-ends). Het behandelde onderwerp was: "Op welke wijze kunnen de E.V.C.-arbeiders het beste de andersgeorganiseerden benaderen".

Het internaat bood plaats aan 25-30 leerlingen voor elke cursus. Zij werden ondergebracht in kamers voor 8 personen.

De dagindeling was als volgt:
Reveille, gymnastiek in de open lucht, douchen, ontbijt, opgave van de taak, studie (9-12 uur), lunch, studie (15-18uur), diner, 1 uur verplichte zelfstudie, recreatie, nachtrust.

Als bijlage wordt bij dit rapport een lijst gevoegd met de namen en de personalia van een aantal docenten aan de kader:- school, voor zover mogelijk aangevuld met de door hen gegeven lessen, alsmede de namen van dezerzijds bekend geworden oud-cursisten.

Op 1 April 1949 moest het perceel tengevolge van overheidsmaatregelen wederom ter beschikking worden gesteld van de oorspronkelijke eigenaresse, zodat de C.P.N. van haar scholingsinstituut werd beroofd.

De hogere kaderscholing heeft sinds die datum stil gestaan. Waarschijnlijk zal zij eerst weer ter hand genomen worden, wanneer de C.P.N. er in geslaagd is de beschikking te verkrijgen over een ander, daarvoor geëigend gebouw.

Scholingsmateriaal.

In eerste aanleg dient het dagblad "De Waarheid" als scholingsmateriaal bij uitnemendheid te worden beschouwd. De inhoud is volledig aangepast aan de communistisch-stalinistische wereldbeschouwing en voedt de lezer op elke gebeurtenis van enige betekenis te zien in het licht van de klassenstrijd. Speciale rubrieken ter verbrèding van de ideologie, over de geschiedenis der partij en aanwijzingen voor partijbestuurders, soms in een naïef vraag- en antwoordspel gesteld, worden regelmatig in dit dagblad aangetroffen.

In zekere mate kan ook het wekelijks C.P.N.-orgaan "Voorwaarts" als zodanig worden beschouwd. Het accent is hier meer gelegd op het verspreiden van een communistisch colportage-orgaan, waarin over het algemeen de vermeende voosheid van het grootkapitalisme in Nederland door z.g. onthullingen wordt blootgelegd, aldus strekkende tot opvoeding in Marxistisch-Leninistische geest.

Als periodiek is daarnaast het meest bekend het maandschrift "Politiek en Cultuur", uitgave van de C.P.N., waarin naast theoretische uiteenzettingen van de communistische leer vooral ook richtlijnen worden gegeven voor de praktische partijwerkzaamheden. Het is een soort "permanent-universele" cursus. De redactie is volledig onderworpen aan de politiek van het Partijbestuur. Meer dan eens blijkt, uit de - voor een belangrijk deel van commentaar voorziene - "discussiebijdragen", dat de mening van de partijbestuurders als feilloos moet worden aanvaard.

Vermeld dient nog te worden het driemaandelijks blad "Twaartaal". Daarin worden redevoeringen en uiteenzettingen opgenomen van zeer vooraanstaande communisten, voor het merendeel uit het buitenland. De daarin besproken onderwerpen worden van groot belang geacht voor de ontwikkeling van de kaderleden.

De behandelde onderwerpen hebben echter uiteraard een meer algemene strekking zonder dat er rekening gehouden wordt met de toestanden, die speciaal voor Nederland gewicht in de schaal leggen. Het geschrift dient dan ook meer voor internationale oriëntatie der kaderleden, die zodoende voortdurend op de hoogte kunnen blijven met de actuele communistische strijd- en organisatie methoden in het buitenland.

Hierop aansluitend verdient vermelding het 14-daags Kominformblad "For a lasting Peace, for a People's Democracy", uitgegeven te Boekarest. Vooral voor de partijleiding bevat de inhoud veel belangrijke gegevens, zowel betreffende interne partijorganisatie (door bijdragen van bestuursfunctionarissen van communistische partijen in het buitenland) als t.a.v. de houding van Rusland en het Kominform in verband met de ontwikkeling van de internationale politieke situatie. De artikelen over dit laatste onderwerp zijn nimmer voorzien van de naam van de schrijver(s) en de indruk wordt gewekt, dat zij door vooraanstaande Kominformambtenaren zijn samengesteld. De Nederlandse Stalinisten, de superioriteit van het Kominform erkennende, volgen zonder aarzelen de daarin aangegeven politieke lijn.

Voorts vindt een grote verscheidenheid van scholingsmateriaal - in de vorm van boeken en brochures - uiteraard tegen betaling, haar weg naar leden en sympathisanten. Kennelijk is het Partijbestuur de mening toegedaan, dat de partijaanhangers met lectuur moeten worden overstroomd, teneinde hen door kennisneming of bestudering in staat te stellen de meerdere in de "discussie" met andersdenkenden te zijn. In dit opzicht kent de Partij slechts de beperking, welke door schaarse financiën wordt opgelegd.

In dit verband moet nadrukkelijk melding gemaakt worden van de "Geschiedenis van de Communistische Partij der Sowjet-Unie (Bolsjewiki)", in communistische kringen bekend als "Het Boek", verschenen te Moskou in 1938. Het werd in Nederland uitgegeven door de communistische uitgeverij "Pegasus" te Amsterdam.

Reeds in 1947 werd dit werk als studie-materiaal aanbevolen, doch sinds kort wordt t.b.v. de verspreiding een zeer intensieve propaganda gevoerd onder de titel "de slag om het boek".

De nieuwste uitgave vermeldt op het titelblad: Tweede druk, 31e-60e duizendtal. De prijs is zeer laag gehouden en werd gesteld op f. 1.-- per exemplaar, teneinde het ook voor de kleine beurs bereikbaar te maken.

De inhoud van het boek behoeft in dit rapport geen uitvoerige bespreking. Het is verdeeld in twaalf hoofdstukken, welke elk gewijd zijn aan een afzonderlijke periode in de ontwikkeling van de partij der Bolsjewiki in Rusland, gezien vanuit

het standpunt van het Centraal Comité van de Bolsjewistische Partij. Elk hoofdstuk wordt besloten met een korte samenvatting van de daarin behandelde periode. Deze korte samenvattingen zijn niet de sterkste gedeelten uit dit geschiedenisboek, dat tevens in belangrijke mate een communistisch betoog is, daar hierin de sfeer van de communistische partij noodzakelijk moest ontbreken.

De stof voor de cursussen, welke voor de besloten gezelschappen zijn bestemd kan men verdelen in twee soorten. De eerste soort bevat de naar communistisch inzicht "vaste" wetten van de dialectiek en kan derhalve in de loop der jaren telkenmale opnieuw worden gebruikt. De tweede soort moet meer beschouwd worden als een tijdelijke instructie, welke aansluit op de actuele partij-tactiek en activiteit. Laatst bedoelde cursussen worden o.m. vervaardigd in verband met speciale gebeurtenissen of gelegenheden. Zij zijn bestemd voor de kaderleden, in het bijzonder voor sprekers. Naast de coördinatie der acties in het gehele land, bewerkt men op deze manier ook de opvoering van de slagvaardigheid en kundigheid der partijvoorgangers.

Zo werd in een afzonderlijk schrijven van het Landelijk Scholings Bureau (vermoedelijk van 1948) de scholings-inleiders duidelijk gemaakt hoe en voor welk doel het Welvaartsplan moest worden gepropageerd, zowel onder de leden als buiten de rijen van de partij.

Voorts verstrekte het Partijbestuur in November 1948 zeer uitvoerige richtlijnen over het leven en de werken van Lenin, onder aanhaling van zijn waarde voor de toenmalige en huidige politieke situatie.

Aan de hand van destijds ingekomen vergaderingsverslagen kon duidelijk worden vastgesteld, dat de sprekers deze richtlijnen volgden.

In Maart 1947 deed het Partijbestuur te Amsterdam een cursus verschijnen over "De Geschiedenis van de Sowjet-Unie en zijn Grondwet". Hierin werd een uiteenzetting gegeven over het ontstaan van de bepalingen van de grondwet, welke de meest democratische van alle wetten werd genoemd.

Een uitgave van het Landelijk Scholings Bureau voor de kaderscholing is "De grondslagen der Politieke Wetenschap", verdeeld in drie delen (hoofdstukken), t.w.:

- 1 Het kapitalisme,
2. Het socialisme en
- 3 Politieke problemen in Nederland.

In het eerste hoofdstuk wordt behandeld het ontstaan van het kapitalisme, met een korte historische inleiding. De eigenschappen van de kapitalistische maatschappij in haar laatste stadium: het imperialisme, dat het voorspel heet te zijn van de socialistische ordening.

Het tweede hoofdstuk omvat het ontstaan van de Sowjet-Unie en de grondslagen van het socialisme, t.w. het gemeenschappelijk bezit en de planmatige economie, alsmede de vrijheid voor alle "werkers", gevolgd door een omschrijving van de resultaten van "dertig jaar socialisme". Het hoofdstuk besluit met een definiëring van het verschil tussen een socialistische en een communistische maatschappij.

Het derde hoofdstuk handelt over de opvattingen van de C.P.N. in Nederland. Na een algemene beschouwing over de huidige maatschappijvorm en de mogelijk geoordeelde verbeteringen volgt een kritische beschouwing over de democratie, de persoonlijke vrijheid, de nationale- en internationale economische politiek. Besloten wordt met een omschrijving van de voorgeschreven activiteit der communisten in de naoorlogse periode van ontwikkeling.

Eveneens van het Landelijk Scholings Bureau uitgaande en vermoedelijk bestemd voor de kaderscholing is de cursus "De Partij". Hierin wordt een uiteenzetting gegeven van de geschiedenis van de partij en de ontwikkeling daarin in de jaren na de oorlog. Voorts wordt omschreven de eenheids-front-tactiek, het optreden in de vakbeweging en t.a.v. Indonesië. Daarnaast wordt een hoofdstuk gewijd aan de organisatie der basis-groepen (bedrijfs- en buurtafdelingen) en aan de verwezenlijking van de ideologische eenheid door scholing.

De cursus "De vooruitstrevende rol van de arbeidersklasse in de Oost-Europese landen" van I. Konstanstinowski is een overzicht van het recente verleden en de huidige toestand in deze landen.

Een afzonderlijke cursus is ook "Het Imperialisme, het laatste stadium van het Kapitalisme", eveneens een uitgave van het Landelijk Scholings Bureau.

Deze cursus houdt zich bezig met de kenmerken van het imperialisme, de monopolie-vorming, de bevordering van het fascisme en de strijd tegen de democratie. Het imperialisme heet het reformisme te bevorderen door het scheppen van gunstige voorwaarden voor de z.g. "arbeiders-aristocratie", d.i. de leiders der sociaal-democratische politieke partijen en vakverenigingen. Het imperialisme, zo wordt in deze cursus gezegd, schept de voorwaarden voor een socialistische ordening van de productiewijzen.

Van later datum (Februari 1949) is de cursus "Inleiding tot de marxistische filosofie". De opzet hiervan maakt het waarschijnlijk, dat deze uitsluitend bestemd is voor de hogere kaderscholing. De stof is uiteraard zwaar. Na een uiteenzetting over de verschillende denkmethoden, wordt aangegeven waarom juist de marxistische theorie door de communisten werd gekozen: zij is een richtsnoer voor praktische handelingen.

Hierna volgen enige opmerkingen over het dialectisch materialisme en een hoofdstuk waarin de godsdienstige wereldbeschouwing tegenover de wetenschappelijke wordt gesteld. Vervolgd wordt met een beschouwing over het materialisme als opponent van het idealisme, waarbij de breedste uiteenzetting aan de eerste is gewijd.

Een beschrijving van de wetten van de dialectiek wordt gevolgd door een over het historisch materialisme, de definiëring van de "klasse" en de betekenis van de ideologie.

De cursus besluit met een historisch overzicht der maatschappij-vormen en een vragenlijst.

Blijkens de daarbij behorende opgave van studie-materiaal wordt het wenselijk geacht ter beheersing van deze stof gebruik te maken van de volgende werken:

- Stalin - Dialectisch en historisch materialisme;
- Stalin - Grondslagen van het leninisme, de hoofdstukken 1, 2 en 3;
- Marx en Engels - Het Communistisch Manifest (deel 1);
- Lenin - Karl Marx (eerste stuk over de filosofie).

Facultatief (voor belangstellende cursisten) zijn:

- Engels - Ludwig Feuerbach
- Engels - Anti-Düring
- Lenin - Materialisme en empiriocriticisme.

Deze cursus sluit aan op een cursus van het Landelijk Scholings Bureau, welke in October 1948 vermoedelijk door Ger Harmsen werd vervaardigd: "Hoe we dialectiek wel en niet moeten hanteren". Deze cursus is onderverdeeld in vier punten, t.w.:

1. Materialistische dialectiek als synthese van begrips-dialectiek en empirisme.
Dit is de dialectiek als subjectief proces.
Daarop aansluitend punt
2. Het wezen der materialistische dialectiek als objectief proces (de dialectiek der wereld is werkelijkheid);
3. Het verloop van de dialectische synthese aan de hand van de zestien punten van Lenin (de critische combinatie van de beide onder 1 en 2 genoemde punten voor de praktische toepassing) en
4. Voorbeelden van dialectiek en het maken van een werkstuk.

Minder volledig dan in de cursus van Februari 1949 is het Landelijk Scholings Bureau geweest in "de filosofie van het Marxisme". De inhoud geeft vrijwel dezelfde onderwerpen en het is derhalve niet onaannemelijk, dat deze cursus een voorganger is van de meer uitgebreide.

Zoals reeds eerder werd vermeld wordt bij de hogere kader-scholing teruggegrepen op de "klassieke" werken betreffende

het communisme. Ten voorbeeld diene een opgave van een lijst van studiewerken, die op de Faderschool te Laren door de cursisten werden gebruikt:

- Engels - Het Communistisch Manifest;
- Engels - Beginsel van het communisme;
- Engels - Ludwig Feuerbach;
- Engels - "Het Boek" (Geschiedenis van de K.P.S.U. (b));
- Marx - Loon, prijs en winst ;
- Lenin - Grondslagen van het Leninisme;
- Lenin - Biografie van Karl Marx;
- Lenin - Imperialisme als hoogste stadium van het Kapitalisme;
- Stalin - Het Nationale vraagstuk;
- Stalin - Octoberrevolutie;
- P.de Leeuw- Het Nationale vraagstuk;
- Lenin- serie - Delen 2 en 3.

De beschreven cursussen geven een duidelijk beeld van de aard van de scholing en weerleggen de in communistische kringen met enige zelfvoldaanheid geuite beweringen, dat de leer van Marx juist door de arbeidersklasse gemakkelijk begrepen wordt.

Het Marx-Instituut.

Bij de behandeling der cursusstof zijn de lessen van het Marx-instituut buiten beschouwing gebleven, daar zij thans vermoedelijk nergens meer worden gebruikt.

Het instituut gaf in 1945 zes cursussen uit, t.w.:

1. Het Socialisme;
2. De democratie;
3. Indonesië;
4. De Partij;
5. Het Kapitalisme;
6. De geschiedenis der Nederlandse Arbeidersbeweging.

Zij waren kennelijk bedoeld als handleiding voor scholingsinleiders; slechts de voornaamste onderwerpen werden er in behandeld.

Het bestuur van het Marx-instituut bestond uit:

Wijbrecht Willemsse (geb. 17.6.1897 te Haarlem, wonende te Amsterdam), gescheiden echtgenote van L.W. van den Nuyzenberg; Dra. Eva Tas (geb. 7.8.1915 te Amsterdam, wonende aldaar) en Drs. Albert Frederik Mellink (geb. 4.12.1915 te Amsterdam, wonende aldaar).

Het instituut vervulde slechts in de aanvang een taak op het gebied van de scholing. Later werd deze taak - uitgebreider - overgenomen door het Landelijk Scholings Bureau.

De financiën.

De kosten voor de scholing worden in het algemeen gedragen door de partijkassen. De districten en afdelingen zijn verplicht hiervoor voldoende gelden beschikbaar te stellen.

Ofschoon de inleiders voor hun bezigheden geen extra vergoedingen verkrijgen moeten hun reizen wel worden vergoed.

Waarschijnlijk zijn bezoldigde functionarissen die zich uitsluitend met de scholing bezig houden alleen te vinden in het Landelijk Scholings Bureau. Daarbuiten zijn vrijwel overal diverse functies in één persoon verenigd.

Van de basis- en districts-kaderscholing komen vrijwel alleen de reiskosten der inleiders ten laste van de centrale partijkas.

De benodigde boeken en brochures zijn voor rekening van de cursisten.

Bekend werd, dat in 1946 en het 1e halfjaar van 1947 voor de scholing door de Centrale Partijkas respectievelijk werd ontvangen en uitgegeven:

Inkomsten	Uitgaven
1946 f. 2.314.23	f. 2.664.52
1e helft 1947 f.34.143.46	f. 30.904.88.

Over 1948 en 1949 luiden deze bedragen:

Inkomsten	Uitgaven
1948 f. 1.515.45	f. 11.622.50
1949 f. 2.134.61	f. 7.843.99.

De inkomsten werden verkregen door inzamelingen en giften van het Anton Struik Scholingsfonds; de uitgaven betreffen de loonderving, reis- en onderhoudskosten der cursisten.

Zowel in 1948 en 1949 sloot de begroting voor de scholing derhalve met een belangrijk deficit.

Het Anton Struik Scholingsfonds.

De bestrijding van de kosten voor de centrale- en hogere kaderscholing was een voorwerp van zorg voor het Partijbestuur. In 1946 werd vernomen, dat de kosten ervan werden geschat op 170.000 gulden.

Ter ondersteuning op dit punt van de Partijkas werd op 22 Juni 1946 de Stichting "Anton Struik Scholingsfonds" opgericht, zo genoemd naar de kort voor de bevrijding in een Duits concentratiekamp omgekomen Ir. Anton Struik, die vóór 1940 een zeer vooraanstaand communist was.

De stichting is gevestigd aan het huisadres van de secretaresse, Adriana H. van Gelder-Scheffer (geb. 23.5.1891 te Amsterdam), wonende te Amsterdam, Hunzestraat 15.

Behalve de weduwe van Ir. A. Struik en die van de in 1941 overleden communistische voorman David Wijnkoop, hebben in het comité van aanbeveling en overigens ook in het bestuur van de stichting vanzelfsprekend uitsluitend vooraanstaande communisten zitting.

In 1948 werd door het bestuur toestemming gevraagd voor het houden van een loterij. De aanvraag werd nimmer afgehandeld, daar de stichting in gebreke bleef voldoende inlichtingen te verschaffen omtrent het doel der loterij.

Mogelijk op grond van financiële acties voor andere doeleinden (obligatieleningen en F.P.P.-fonds ten behoeve van het dagblad "De Waarheid" e.a.) werd reeds geruime tijd van dit fonds geen enkele mededeling gepubliceerd.

Andere acties.

Door de oprichting van het Anton Struik Scholingsfonds waren de financiële perikelen echter nog niet van de baan. De door dit fonds gegeven ondersteuning was onvoldoende. De partij ondernam ook andere acties om het benodigde kapitaal bijeen te brengen.

In Februari 1947 werd een z.g. "busjes-actie" ingesteld, waarbij 15.000 busjes door het gehele land werden uitgezet. De bedoeling was, voor de centrale kaderscholing een bedrag van f. 30.000.-- bijeen te brengen. "De Waarheid" van 17.4.1947 deelde mede, dat deze som ruimschoots zou worden overschreden. Gemiddeld zou men f. 1.50 per busje ontvangen. Daar dit een bedrag van circa 23.000 gulden vertegenwoordigt, moet worden aangenomen, dat men op andere wijze, bijv. door collectes op vergaderingen e.d., de ontbrekende bedragen poogde bijeen te brengen.

Eveneens werden acties gevoerd voor andersoortige bijdragen dan geldelijke. In het begin van 1948 werd in het centrum van het land een beroep gedaan op de leden om bonnen voor de toen nog gerantsoeneerde levensmiddelen (vet, brood en peulvruchten) voor de "Rode Studenten" af te staan, daar velen van hen extra voeding nodig hadden.

Ondanks de inspanningen, welke de partijleiders zich getroostten voor de instandhouding der instituten, stonden in het najaar van 1948 de cursussen aan de Kaderschool te Laren wegens gebrek aan middelen vrijwel stop, ofschoon dit slechts tijdelijk was. Er is echter allerminst aanleiding om daarna deze school een florissant bestaan toe te schrijven.

De pogingen om de kaderschool lopende te houden werden onverdrotten voortgezet, tot het ogenblik waarop het "Louis de Visserhuis" aan de C.P.N. ontnomen werd (April 1949).

De resultaten van de scholing.

De resultaten van de partij-activiteit op het gebied van de scholing kunnen worden verdeeld in

1. de opbouw van het scholingsapparaat, en
2. de mate, waarin de invloed van de communistische ideologie bij de bepaling van de handelingen der leden is toegenomen.

Ad 1. Voor het Landelijk Scholingsbureau werd als leider aangewezen de bekende communist Christiaan Smit (geb. 11.9.1907 te Amsterdam, wonende aldaar), die in 1949 lid was van het Dagelijks Bestuur van de C.F.N..
Zijn rechterhand is de in dit rapport eerder genoemde Gerrit Jan Harmsen, die wellicht het beste beschouwd kan worden als reizend vertegenwoordiger van het centrale bureau.

Daar Zuid Nederland eerder bevrijd werd van de Duitse bezetter, dan het benoorden de grote rivieren gelegen gedeelte, kwamen vandaar de vroegste berichten van de scholing van communistische groepen na de oorlog.

Reeds in 1944 werd in Eindhoven een 4-tal cursussen gegeven, uitgaande van de groep "Scholing en Strijd", met een totale deelname van circa 50 man.

Deze cursussen werden, waarschijnlijk mede in verband met het toen heersende meningsverschil over het al dan niet wederoprichten van een communistische partij in Nederland, gedurende het jaar 1945 voortgezet. Eerst na de oprichting van de C.F.N. werd het district Noord-Brabant ingeschakeld in de landelijke organisatie. De cursussen van "Scholing en Strijd" werden opgeheven in het begin van 1946.

Het jaar 1946 kenmerkte zich door een vrijwel absolute afwezigheid van scholings-activiteit in geheel Nederland. De Partijconferentie, in November 1946 bijeengekomen trachtte hieraan doelbewust een einde te maken.

Met de opening van de Centrale Partijsschool werd een nieuwe scholings-actie ingeluid. / (Dec. 1946)

Niettemin vond de dringende oproep van de November-conferentie, in de districten slechts aarzelend gehoor. Het duurde tot Februari 1947 - op vele plaatsen zelfs tot Maart - voordat de scholing buiten Amsterdam wat meer energiek werd aanpakkt.

Hierbij speelt waarschijnlijk de Centrale Partijsschool een rol, daar de eerste geschoolde kaderleden eerst in Januari 1947 konden worden ingeschakeld.

Nadat de Afdeling "Overheid" van de C.F.N. te Amsterdam in 1946 reeds gesproken had over de wenselijkheid van een

scholingscursus, werd in het district Amsterdam in Januari 1947 een aanvang gemaakt met de scholing der "werkers" (partij-activisten) in alle afdelingen, door wekelijkse bijeenkomsten. De deelnemers waren verplicht een z.g. "scholingspakket" te kopen, dat bestond uit een vijftal studiewerken, waarvan de prijs was vastgesteld op f. 2.45 - later f. 1.-- -.

Eveneens werd de scholing voor het z.g. middenkader (afdelingsbestuurders) en die voor vrouwen en jeugd georganiseerd en regelmatig voortgezet.

De belangstelling der leden was echter beneden peil. In December 1947 werd algemeen geklaagd over de slechte opkomst der leden op scholingsavonden. Van de 1.500 kaderleden van het district - zo werd gezegd - zijn er slechts 250, die de scholing volgen.

Ook de afzonderlijke scholing, welke voor de toenmalige afdeling "Overheid" (Gemeente- en Rijksbedrijven en -instellingen) en andere bedrijfspgroepen onder leiding van Nicolaas Louis Dominicus Berends (geb. 14.1.1897 te Amsterdam, wonende aldaar) was ingesteld, werd slecht bezocht.

Het jaar 1948 bracht te dezen weinig verbeteringen. In de zomer werd door de districtsleiding bepaald, dat er - gezien het verlies van abonné's op "De Waarheid" - een speciale Waarheidsbrigade zou worden opgericht, welke zou worden geschoold, teneinde de bezwaren der voormalige abonné's tegen een nieuwe inschrijving op "De Waarheid" te kunnen ontzenuwen.

Het resultaat van de bemoeiingen der partijfunctionarissen bleek echter duidelijk op een onder-districtsconferentie, gehouden op 27.2.1949, waar de scholingsleider van het district Amsterdam, Theodore Johan Henrar (geb. 15.10.1922 te Amsterdam, wonende aldaar) voorstelde een resolutie aan te nemen, waarin alle leden verplicht zouden worden de scholingsavonden te bezoeken. Als lokaas zou de stelling kunnen dienen, dat ieder, die goed onderlegd is, bij mogelijke gebeurlijkheden op één der beste posten zou worden gezet.

In het district Rotterdam werd, na de eerste pogingen, de organisatie van de scholing toevertrouwd aan een Commissie Organisatie Scholing (C.O.S.), waarvan als secretaris optrad Gabe Bloem (geb. 23.12.1902 te Rotterdam, wonende aldaar).

Door dit lichaam werden de plaatsen van samenkomst voor de scholing geadmistrateerd en vermoedelijk ook voor de verdeling der leerkrachten zorggedragen.

In December 1947 verklaarde Bertus Gerardus van den Ham (geb. 10.2.1912 te Amsterdam, wonende aldaar), die destijds te Rotterdam aan het districtsbestuur was toegevoegd:

"De scholingscursus heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd. De districtsleiding heeft dit zelf ook te licht opgevat; vooral in de afdelingen wordt het niet voldoende

begrepen".

Men trachtte het bezoek te stimuleren door de invoering van een systeem van persoonlijke oproepingen, doch mede, doordat de geringe activiteit der bestuursleden een volkomen willekeurige uitschrijving van scholingsavonden bevorderde, had ook dit weinig resultaat.

De slechte gang van zaken viel uiteraard bij het Partijbestuur niet in goede aarde. Rotterdam was ook in andere opzichten een zwakke plek in de partij en de scholing werd beschouwd als de sleutel tot de oplossing van vele moeilijkheden. Dientengevolge bezocht de algemeen secretaris van de C.F.W., Paul de Groot, in eigen persoon de districtsvergadering in deze gemeente in Januari 1949. Hij verklaarde, dat vooral aan de scholing veel te weinig aandacht was geschonken. De Groot eiste, dat in elke afdeling een maal per week een scholingsavond zou worden gegeven, terwijl men in de afdelingen eveneens regelmatig zou moeten zorgdragen voor het uitschrijven van openbare cursusvergaderingen, waar onderwerpen van politieke en economische aard zouden moeten worden besproken.

In aansluiting daarop werd door Willem Cats (geb. 23.1.1920 te Watergraafsmeer, toen wonende te Rotterdam, thans te Amsterdam) voorgesteld bijzondere aandacht te wijden aan een speciale scholing voor leidende functionarissen, om op korte termijn geschikt kader voor het district te vormen.

Vermoedelijk werd, in afwachting van de reorganisatie van de scholing onder supervisie van de vertegenwoordiger van het Partijbestuur en algemeen districts-scholingsleider Johannes Pieter Schalker, in het begin van 1949 de kaderscholing voorlopig stopgezet. Ook de kaderleden volgden in die tijd waarschijnlijk de basis-scholing.

Op 14 April van dat jaar werd de nieuwe kadercursus gelanceerd. Aangenomen wordt, dat het hier betrof een inleiderscursus, geleid door Jan Hoogcarspel (geb. 6.4.1888 te Amsterdam, wonende te Rotterdam), waarbij het "Leerboek voor de Arbeidersbeweging", evenals elders, de hoofdschotel vormde.

Als reserve-scholingsinleiders waren ook de politiek-secretarissen der afdelingen verplicht de studie te volgen.

Omtrent de cursusstof, welke voor 1947 in het district Den Haag werd behandeld, is dezerzijds niets bekend geworden. In 1946 werd Gerrit van der Pol (geb. 18.12.1902 te 's-Gravenhage, wonende aldaar) genoemd als leider van de scholing in het gehele district. Waarschijnlijk geldt ook hier, dat de scholing in dat jaar nog niet energiek werd doorgevoerd.

De geregelde uitschrijving van scholingsbijeenkomsten ving vermoedelijk eerst aan in het voorjaar van 1947, na de instelling van een districtsscholingsbureau, bestaande uit de algemeen

secretaris van het district en 4 districtsbestuurders, waarvan er twee lid waren van het Dagelijks Bestuur van Den Haag.

In 1948 had Pieter Burger (geb. 5.6.1921 te Andijk, wonende te Delft) de leiding van het scholingsbureau.

De werkwijze van dit bureau mocht ongetwijfeld aan andere districten ten voorbeeld worden gesteld. Het ontwierp programma's voor nieuwe seizoenen, zocht naar uitbreidingsmogelijkheden en vergroting van de deelname en speurde naar nieuwe inleiders, die tevoren werden getest. Mede door de keuze der leden van het bureau ontstond een zekere samenwerking tussen de scholingsfunctionarissen en het Dagelijks Bestuur. Volgens mededelingen uit partijkringen traden alle leden van het Dagelijks Bestuur als inleiders op.

Niettemin steeg in het district Den Haag de belangstelling der leden in het algemeen niet boven die in andere districten. De openbare cursusvergaderingen, waarmede men in Januari 1949 begon, trokken volgens het districtsbestuur gemiddeld circa 60 belangstellenden per vergadering. Ontvangen berichten wijzen er op, dat de scholingsbijeekomsten in het algemeen bezocht worden door een betrekkelijk gering aantal leden (10-25). Zij werden ook niet menigvuldiger uitgeschreven dan elders in den lande; het besef, dat ook op dit terrein oververzadiging alle belangstelling zou doden, heeft hierbij waarschijnlijk een rol gespeeld.

Ook in het district Utrecht werd in 1946 slechts sporadisch enige scholings-activiteit waargenomen. Dit district was zelfs zeer laat met de organisatie van het groot opgezette scholingsapparaat. Het duurde tot September 1947 voordat er sprake was van een "scholingscommissie", welke belast werd met de scholing van leden en kaderleden. In October 1947 bestond zij uit: Lucris Dekema E.J. Kramer (geb. 27.4.1889 te Vreeswijk, wonende te Utrecht), voorzitter; Wilhelmina Bartha Boezeman-Boekhoff (geb. 29.1.1920 te De Bilt, wonende te Utrecht), secretaresse; Bonifacius van der Haar (geb. 17.11.1915 te 's-Gravenhage, wonende te Utrecht) en Bernardus Johannes Schreuders (geb. 4.2.1919 te 's-Gravenhage, wonende te Utrecht), alsmede een 6-tal medewerkers.

In Februari 1948 trad Cornelis de Jager (geb. 29.4.1921 te Den Burg, wonende te Utrecht) op als leider van het scholingsbureau.
/ Drs.

Voor de winter van 1947-'48 werd een plan opgesteld voor een krachtige organisatie van de scholing en de stichting van een aantal discussieclubs.

Het succes van dit plan kan mede worden afgemeten aan de resultaten van de scholing in October 1948, toen op drie verschillende plaatsen in de stad Utrecht cursussen werden gegeven;

de belangstelling hiervoor was zo gering, dat een der cursusleiders voorstelde, de avonden in het vervolg op één centraal punt te houden.

Uit dit district werden geen partijleden gezonden naar de sprekerscursussen te Laren (1948). Dergelijke cursussen werden in Utrecht zelf opgezet. Hoewel dit enerzijds geschiedde i.v.m. de verkiezingen voor de 2e Kamer van de Staten-Generaal, bewees het initiatief van Februari 1949, waarbij speciale scholing werd voorgesteld voor het vervullen van spreekbeurten en waarvoor de hulp werd ingeroepen van Prof. Dr. Marcel G.J. Minnaert (geb. 12.2.1893 te Brugge, wonende te Utrecht) en Dr. Johannes Christiaan Brandt Corstius (geb. 31.12.1908 te Rotterdam, wonende te Utrecht), dat in dit district de behoefte aan leidinggevende sprekers zeer groot was, zoals ook uit andere berichten duidelijk valt te constateren.

Voorgesteld werd op 1 September 1949 een speciale bedrijfs-scholing in te stellen, welke, i.v.m. de toenemende werkloosheid, zeer voorzichtig moest worden gegeven. Deze scholing had zeer waarschijnlijk geen afwijkende vorm, doch het onderscheid met de gewone scholing was, dat zij beperkt bleef tot de bedrijfsarbeiders, georganiseerd per bedrijfsafdeling.

De discussie-clubs, welke speciaal bestemd zijn voor de beïnvloeding van niet-leden, stonden in 1949 onder leiding van Pieter Gnirrep (geb. 14.5.1918 te Amsterdam, verblijvende te Utrecht) en Bernardus Johannes Schreuders voornoemd, welke laatste inmiddels uit het districtsbestuur verdween.

Het district Centraal Gelderland kwam nog trager op gang. De scholings-activiteit over 1946 en 1947 was een vrijwel te verwaarlozen factor in het partijleven aldaar. Eerst in Februari 1948 (bijna aan het einde van het gunstigste scholings-seizoen) werd medegedeeld, dat het scholings-werk met sprongen vooruitging. Van de 16 afdelingen, die het district telde, zouden er die tijd 14 aan de scholing deelnemen. Dit betrof circa 90 partijleden per week. Er werd echter geklaagd over een groot tekort aan inleiders, waardoor de weinigen, die beschikbaar waren, werden overbelast.

Dit werd door de districts-secretaris op een vergadering van de partij medegedeeld. Uit eigen onderzoeken is echter gebleken, dat in plaatsen als Ede, Wageningen, Winterswijk, Velp-Rheden, Dieren, Nijmegen en Oosterbeek van enige activiteit op dit terrein toen echter nog geen sprake was.

In 1949 was de organisatie van de basis-scholing verslapt. Ingevolge een aansporing van het Partijbestuur besloot men echter het werk, vermoedelijk onder leiding van Hendrik Tiemen Nijhof (geb. 21.6.1911 te Apeldoorn, wonende te Arnhem) opnieuw aan te pakken.

In het najaar werd een kadercursus georganiseerd onder leiding

van Lodewijk Gillieron (geb. 12.8.1909 te Amsterdam, wonende aldaar).

Overeenkomstig de actuele toenaderings-politiek t.a.v. anders georganiseerde groepen, werd te Arnhem een voorstel gedaan betreffende de oprichting van een "Marxistische Arbeidersschool"; teneinde het communistisch aspect hierdoor enigermate te camoufleren.

In het district IJsselstreek - waarin betrekkelijk weinig industrieën worden aangetroffen - heeft de scholing steeds een ondergeschikte plaats ingenomen. De eerste tekenen van enige activiteit op dit terrein dateren van het najaar van 1947. Was de belangstelling aanvankelijk goed te noemen, zij nam spoedig af. De organisatie was slecht. In de plaatsen Kampen, Olst, Steenwijk, Giethoorn, Epe, Gorssel, Voorst en Hatten vond, voor zover bekend, geen scholing plaats.

Het district Twente geeft geen ander beeld, ofschoon hier vele grote textielbedrijven gevestigd zijn. In 1947 werden alleen enige scholingsbijeenkomsten te Almelo bekend.

In 1948 was Hermann Martin Baars (geb. 26.10.1918 te Rheine, wonende te Enschede) leider van het scholings-apparaat van het district. Hij werd bijgestaan door Jan Hendrik Lammers (geb. 24.3.1897 te Stad-Almelo, wonende te Almelo). Zij slaagden er echter niet in een vast programma te ontwerpen, zodat de scholingsavonden tamelijk willekeurig werden uitgeschreven. De belangstelling van de zijde der leden was steeds gering.

Het district Groningen startte omstreeks maart 1947 met de scholing. In de stad Groningen hadden in dat jaar de afdelingen Noord, Oost, Zuid, West en Centrum elk hun eigen cursusleider. De te behandelen onderwerpen werden niet tevoren vastgesteld, doch kwamen ter sprake naar aanleiding van de voordracht van de inleider. Er was geen vast rooster. De belangstelling van de zijde der leden was zeer gering. Het auditorium bedroeg meestal niet meer dan 5 à 6 personen.

Ook in Nieuwe Schans, Beerta en Finsterwolde werden scholingscursussen gehouden. "De Waarheid" meldde in dit verband tevens Bellingwolde, Scheemda en Stadskanaal.

De geringe interesse der leden kwam ter sprake tijdens een algemene kadervergadering in Augustus 1948, alwaar verzocht werd de scholing intensiever aan te pakken. De resultaten hiervan zijn echter niet gebleken; in het begin van 1949 was het bezoek nog zeer gering gebleven.

Zoals elders, werd ook hier in het najaar de scholing opnieuw ter hand genomen. Op 20 September 1949 werd te Stadskanaal een kadercursus gehouden, welke vermoedelijk ook over andere avonden was verdeeld. Hieraan werd o.m. deelgenomen door enkele leden uit Drente.

In "De Waarheid" werd in de winter van 1946/47 melding gemaakt van "discussieavonden" in het district Brabant van de C.P.N..

De eerste scholingscursussen werden ook hier pas omstreeks Maart 1947 gemeld.

In April van dat jaar besloot men te Tilburg de scholing door te voeren met gebruikmaking van de ervaringen, opgedaan op de Kadernschool te Laren.

In het district werd twee maal een week-end scholingscursus gehouden voor alle Brabantse communistische gemeenteraads-leden, waaraan bovendien een gemeenteraads-lid uit Zeeland zou hebben deelgenomen.

In November 1948 werd melding gemaakt van een kadercursus, welke eens per 14 dagen werd gehouden. Leider van deze cursus was Lambertus J.H.M. van Turnhout (geb. 25.6.1918 te Woensel, thans woonachtig te Enschede).

Deze cursus werd in het najaar van 1949 voortgezet. Als in-leider werd toen door het Partijbestuur (Landelijk Scholings Bureau) aangewezen Arnoldus Christoffel J. Weerts (geb. 26.7.1906 te Rotterdam, wonende aldaar). Daar deze echter enige malen niet verscheen, werd zijn plaats ingenomen door Adrienus H.W. Verreijt (geb. 8.1.1910 te Tilburg, wonende te Tilburg). In het algemeen bleef de opkomst slecht.

De scholing in de andere districten van de C.P.N. biedt geen bijzondere aspecten. Gezegd kan worden, dat in Drente vrijwel geen scholing plaats vindt, met uitzondering van de gemeente Emmen.

De in sommige afdelingen opgezette "vrouwenscholing" is niet principieel afwijkend van de gewone cursussen. Zij kan tot op heden zonder aarzelen als mislukt worden gekwalificeerd. De bijeenkomsten zijn dermate gering in aantal, dat van "scholing" nauwelijks kan worden gesproken.

Het verlies van de Kadernschool te Laren noopte het Partijbestuur - waarschijnlijk voornamelijk om propagandistische redenen - tot het scheppen van een andere (tijdelijke) gelegenheid voor de voortzetting van de centrale kadernscholing.

Te dien einde werd in het Partijgebouw te 's-Gravenhage een z.g. "Marxistische Vacantieschool" geopend. Het betrof hier een weekcursus (van 13 t/m 20 Augustus 1949) voor kaderleden, welke niet in staat geweest waren de kadernschool te Laren te bezoeken. De cursus ging uit van het Landelijk Scholingsbureau en omvatte in hoofdzaak de bespreking van "de grondbeginselen van het kapitalisme" en "de taken en organisatorische opbouw van de communistische partij".

Door het ontbreken van accommodatie waren de circa 20 deelnemers verplicht zelf te zorgen voor eetgerei.

De voorgeschreven studiewerken, welke zij in hun bezit dienden te hebben, waren:
le Aflevering van het "Leerboek voor de Arbeidersbeweging";
"Grondslagen van het Leninisme" door Stalin; en
de nummers van het maandblad "Politiek en Cultuur" van 1949,
voor zover zij toen waren verschenen.

Als cursusleiders werden genoemd Jacques Charles de Louw (geb. 14.12.1920 te Vlissingen, wonende te 's-Gravenhage) en Jacob Wolff (geb. 1.9.1923 te Bloemendaal, thans wonende te Amsterdam, voorheen te Haarlem).

Latere berichten maakten melding van een centrale scholing in het bureau van de landelijke leiding te Amsterdam, welke aldaar omstreeks het begin van September 1949 zou zijn aangevangen. Deze cursus zou voornamelijk bezocht worden door districtsbestuurders van buiten Amsterdam.

Ad 2.

De resultaten van de communistische scholing zouden o.a. in partijverband tot uiting moeten komen in

- a) de verhoging van de activiteit der individuele leden;
- b) vervanging van de oude, niet-geschoolde kaderleden door nieuwe, geschoolde functionarissen;
- c) versterking van de ideologische kracht en interne organisatie van de partij.

ad a)

Ingekomen berichten duiden er op, dat de uitvoering van de door de partijleiding opgestelde plannen ernstig belemmerd wordt door de traagheid der leden. Nog immer zijn de klachten omtrent de overbelasting van enkele der meest actieve functionarissen niet in aantal afgenomen. Medewerking van de zijde der leden ontbreekt of wordt in onvoldoende mate verkregen. Het is duidelijk, dat de meest actieve afdelingen van de partij geheel en al steunen op een kern van bepaalde personen, op wier schouders het grootste deel van de voorbereidingen en de uitvoering van de acties neerkomt. Te dezen is - ondanks de scholing - geen verandering ten goede waar te nemen.

ad b)

Ofschoon in de samenstelling der afdelings- en districtsbesturen dikwijls wijzigingen worden waargehomen, is gebleken, dat vrijwel overal een vaste kern van steeds op hun plaatsen weerkerende functionarissen bestaat. Deze personen bekleden dikwijls jaren achtereen de meest belangrijke functies in hun gebied. Van een regelmatige roulering kan dan ook allerminst gesproken worden.

Dezerzijds wordt betwijfeld of bij de kandidaatsstelling - onverschillig of zulks door het zittende bestuur of door de vergadering geschiedt - rekening wordt gehouden met de vraag of

de betrokkene al of niet een scholingscursus heeft bezocht. Een gefundeerd oordeel is in dit opzicht echter niet te geven. Het is, gezien het zeer grote aantal partij-afdelingen, niet mogelijk alle besturen en alle wijzigingen daarin, regelmatig onder contrôle te houden. Veranderingen in bestuursformaties, tengevolge van het feit, dat krachten beschikbaar komen, die door de scholing bijzonder voor de hun toegedachte taak geschikt zijn gemaakt, kunnen dus zeker voorkomen en aan de observatie dezerzijds ont gaan.

Het effect van de gewone kaderscholing valt bij dit punt buiten beschouwing, daar zij uitsluitend gegeven wordt aan personen, die als zodanig reeds een functie vervullen, en dus uitsluitend dient om het peil hunner prestatie te verhogen.

Rest slechts het resultaat van de hogere kaderscholing, waarvan het volgende kan worden gezegd:

De leerlingen van de kaderschool te Laren, welke dezerzijds bekend werden, waren voor het merendeel reeds op de leidende posities in de partijorganisatie ingeschakeld voordat zij de kaderschool hadden bezocht. Slechts van circa 20% hunner werd een belangrijke stijging van hun zeggenschap bekend na het volgen van de cursussen te Laren. Zij werden - zoals begrijpelijk is - veelal ingezet in de organisatie en de leiding van de scholing in hun ressort.

Van de overige 80% werd geen merkbare verandering van functie of invloed waargenomen. Zij werden in het algemeen op hun plaatsen gehandhaafd en van enige directe vergroting van de partij-activiteit na hun terugkeer is weinig te bespeuren.

De waarde van de hogere scholing kan dan ook in hoofdzaak als volgt worden omschreven:

de bestudering van de politieke stof onder leiding van de meest gezaghebbende Nederlandse communisten, behoedde de cursisten voor grove politieke misvattingen en leidde hen op tot gehoorzaamheid aan de beslissingen van het Partijbestuur; de lessen in praktisch partijwerk maakten hen bewust van de vorm en omvang der organisatie daarvoor.

Zij geeft derhalve de theoretische ondergrond voor het partijwerk, doch behoeft de gunstige samenwerking van deze met de persoonlijke karaktereigenschappen om tot een goed resultaat te komen.

De geringe gevolgen tonen aan, dat de Partijleiding te hoog heeft gegrepen; zij verlangt een super-mens in iedere communist.

ad. c)

De rede van Paul de Groot op de laatste partijconferentie in December 1949, waarin felle critiek werd uitgesproken op het kader van de partij t.a.v. zijn werkzaamheid onder de massa en onder de leden, kan als richtsnoer gelden voor de beoordeling van de partijactiviteit in de laatste twee jaren.

Vanuit zijn gezichtspunt had de algemeen secretaris redenen tot ontevredenheid te over. De voorgeschreven acties ter verbreding van de invloed van de partij in niet-communistische kringen werden tot op heden met gering enthousiasme in de gelederen van de C.P.N. ontvangen.

De scholing heeft te dien aanzien derhalve weinig verbetering gebracht.

Wat zij toch in de eerste plaats beoogde - de vergroting van de bereidheid tot offers onder de leden van haar organisatie, door het aantonen van de noodzaak daarvan - is afgestuit op een pantser van onwil en, gezien het verlopen van de cursussen, een toenemende onverschilligheid.

Resumerende kan gezegd worden, dat het geringe resultaat welke de scholing tot op heden heeft opgeleverd niet in overeenstemming is met de daarvoor in het leven geroepen brede organisatie, ondanks de inspanningen tot verbetering daarvan.

De besluiten van de Partijconferentie van December 1949.

De voortdurende mislukkingen in het verleden hebben het Partijbestuur aangespoord tot grotere voorzichtigheid.

Opvallend is, dat op het 3e na-oorlogse partijcongres, gehouden te Rotterdam in Februari j.l., het onderwerp scholing nauwelijks werd aangeroerd. Op de daaraan voorafgegane partijconferentie - waar uitsluitend zorgvuldig geselecteerde functionarissen toegang hadden - werden echter uitvoerige plannen voorgesteld voor veranderingen in het scholings-systeem.

Voorlopig zal de scholing er op gericht zijn de activiteit van de C.P.N. naar buiten zoveel mogelijk op te voeren. De jongste resolutie van het Kominform, waarin de strijd voor de vrede als voornaamste punt van de communistische propaganda-acties werd gesteld, heeft de C.P.N. voor deze opgave geplaatst en het partijbestuur heeft daaruit zijn conclusies getrokken.

De nieuwe scholings-tactiek offert de duurzame basis der theorie voor de tijdelijke instructies van de kunstmatig verwekte agitatie. Hierdoor schakelt de C.P.N. zich nog sterker dan tevoren in het internationale front van het wereldcommunisme.

In de aan deze conferentie voorafgegane geheime beschrijvingsbrief wordt gezegd, dat de scholing oppervlakkig moet blijven. Slechts de voornaamste theoretische vraagstukken zullen mogen worden behandeld. Directe politieke problemen zullen bij de scholing niet mogen worden besproken, daar de snelle ontwikkeling van de situatie door geen enkele werker kan worden bijgehouden. Dit is zelfs onmogelijk voor de partijleiding.

Het mislukken van het oude scholings-systeem wordt op deze

wijze dus niet openlijk erkend. De voorgestelde verandering wordt ongediend als passend bij de omstandigheden en kan derhalve zonder verlies van prestige worden doorgevoerd. De bolsjewistische "zelfcritiek" wordt in deze dus niet toegepast op de inzichten en handelingen van het Partijbestuur.

De gehele scholing zal, gesteld onder directe contrôle van het Partijbestuur, worden verdeeld in:

- 1 Basis-scholing (voor gewone leden);
- 2 Opleidingscursussen voor:
  - a basiskader (afdelingsbestuurders),
  - b middenkader (districtsbestuurders en daarmee gelijk te stellen functionarissen),
  - c leidend kader (partijbestuurders, politieke redacteuren van publiciteits-organen);
- 3 Centrale Partijschool (leden van de partij en districtsbestuurders, daartoe door het Partijbestuur aangewezen).

De scholing onder 2 wordt verplicht gesteld voor iedere partijgenoot, die daarvoor wordt aangewezen.

De bezoekers van de basis-scholing zullen worden bezig gehouden met het "Leerboek voor de Arbeidersbeweging" en overigens met geselecteerd materiaal, door het Partijbestuur samengesteld met betrekking tot de structuur van de partijorganisatie en de praktische werkzaamheden van de afdelingsbestuurders.

Zeer onlangs werd vanwege het Partijbestuur ten behoeve van afdelings- en onderafdelingsbestuurders een korte schriftelijke cursus (in brochurevorm) verstrekt, bedoeld als een handleiding voor het organiseren van en leiding geven in een afdeling of onderafdeling.

Blijkens een recente mededeling werd in Juni 1950 te Amsterdam slechts de volgende scholing gegeven:

A. Scholing voor leden van Districts- en Onderdistricts-besturen.

Deze scholing werd kaderscholing genoemd en is alleen bestemd voor bovengenoemde personen. De materie die wordt onderwezen, behelst o.a.:

De strijd voor de vrede;
Referaten van Paul De Groot;
Couranten-artikelen;
Besprekingen van brochures.

B. Scholing voor afdelingsbestuurders.

Deze scholing werd gegeven door een lid van het Districtsbestuur. De onderwerpen, die behandeld werden, zijn vrijwel dezelfde als genoemd onder A.

C. Scholingsavonden voor leden.

De instructeurs zijn leden van het afdelingsbestuur, die dat onderwijzen, hetgeen zij zelf op hun scholingsavond hebben gehoord.

Docenten aan de Kaderschool te Laren.

- AVERINK, H.J., geb. 28.5.1913 te Enschede, wonende te Haarlem (1945/1936);
- BARUCH, S. geb. 17.2.1905 te Göttingen (Dld.), wonende te Amsterdam (1946);
- GEELHOED, G.G., geb. 4.8.1920 te Haastrecht, wonende te Den Haag (1945/1946);
- GORTZAK, H., geb. 25.4.1908 te Amsterdam, wonende te Amsterdam (1946);
- GREGOIRE, M.H. geb. 3.8.1901 te Maastricht, wonende te Haarlem (1945/1946);
- HENRAR, Theodore, geb. 1.2.1900 te Utrecht, wonende te Amsterdam;
- HOGGCARSPER, J., geb. 6.4.1888 te Amsterdam, wonende te Rotterdam (1948);
- MANS, Willem, geb. 6.6.1915 te Zaandam, wonende te Zaandam (1946);
- MELLINK, Drs. A.F., geb. 4.12.1915 te Amsterdam, wonende te Amsterdam (1946);
- MUYZENBERG, Mr. Dr. L.B. van der, geb. 17.6.1914 te Warschau, wonende te 's-Gravenhage (1945/1946);
- PRAAG, G. van, geb. 22.9.1895 te Amsterdam, wonende te 's-Gravenhage (1946);
- SALTEN, Drs. J. van, geb. 7.3.1908 te Rotterdam, wonende te Amsterdam (1948) 1946;
- SCHAIK, G.F. van, geb. 8.12.1907 te Amsterdam, wonende te Amsterdam (Apr. 1948 sprekerscursus);
- SEEGERS, L., geb. 19.5.1891 te Amsterdam, wonende te Amsterdam, (1946);
- SMIT, Chr. geb. 11.9.1907 te Amsterdam, wonende te Amsterdam (1946);
- WEBELING, A.C., geb. 4.6.1913 te Amsterdam, wonende te Amsterdam (1945/1946).

Cursisten of oud-cursisten

BEZAAY, Willem, geb. 6.2.1917 te Amsterdam wonende te Amsterdam;
BOS, Gerhard Heinrich, geb. 18.8.1912 te Duisburg, wonende te
Nijmegen;
BOSMA, Berend, geb. 26.9.1907 te Aengwirden;
BREEUWER, Grietje, geb. 5.4.1921 te Wormer;
BRÜNING, J., geb. 26.7.1914 te St. Vollenhove;
BUREN IENSINCK, Paul L.^A. van, geb. 12.10.1907 te Soerabaja,
wonende te Vaals;
DALMEIJER, Jacoba, geb. 20.4.1906 te Rotterdam;
DIAS, F., geb. 17.4.1917 te Rotterdam;
DIJK, Jan van, geb. 14.1.1929 te Deventer;
DIJK-STOL, Alida van, geb. 14.9.1918 te Amsterdam;
EYKEN, Rik van, geb. 12.5.1902 te Delft, wonende te Velsen;
EFG, J. van der;
FAAY, W. geb. 22.12.1888 te Utrecht;
GEUGJES, Cornelis, geb. 30.1.1922 te Zaandam;
GOUDKUIL, H., geb. 7.8.1916 te Apeldoorn;
GREGOIRE, M.H., geb. 3.8.1901 te Maastricht;
GROEN, Jacobus, geb. 2.10.1917 te Rotterdam;
HAMER, Th. A., geb. 5.5.1925 te Deventer;
HEMELAAR, B, geb. 22.9.1914 te Rotterdam;
HILKES, G. Th., geb. 8.3.1900 te Grave (F.Br.);
HORSELENBERG, Chr., geb. 11.2.1913 te Hengelo;
JOHN, F. geb. 25.11.1914 te Amsterdam;
JAGER, Tjalle, geb. 7.12.1914 te Steenwijkerwold;
KATER, J., geb. 9.6.1900 te Amsterdam;
KLIJSEN, J.H.A., geb. 2.7.1910 te Tilburg;
KRUISMAN, Thomas, geb. 19.12.1906 te Amsterdam, wonende te
Velsen;
LODE, H., geb. 17.12.1913 te Duisburg;
LUIRINK, Nico, geb. 30.9.1922 te Amsterdam;
MANS, Willem, geb. 6.6.1915 te Zaandam;
MEIJER, J.G. geb. 27.11.1913 te Hengelo;
OOSTEROM, Hendrika W. van; geb. 23.5.1913 te Utrecht;
ROOS, Francina A., geb. 10.6.1914 te Zutphen;
SCHÄFFER, Wilhelm Josef, geb. 12.8.1908 te Osnabrück;
SEGERIUS, Th., geb. 19.4.1915 te Watergraafsmeer;
SPIT, Jenneken, geb. 19.2.1915 te Markelo;
SPIJVERS, G.F., geb. 10.4.1908 te Tilburg;
STAL, H., geb. 20.9.1915 te Groningen;
STOEKOOPE-DE RIDDER, J.C.G., geb. 2.7.1900 te Groningen;
TIMMERMAN, Fr., geb. 21.8.1920 te Almelo;
TONGEREN, J.J. van, geb. 17.2.1918 te Zandvoort, wonende te
Uitgeest;
VELD, J.H. in 't, geb. 17.7.1907 te Dordrecht;
VELDERS, F.H., geb. 27.4.1897 te Deventer;
VERKERKE, E.P., geb. 10.9.1924 te Rotterdam;
VERREY, A.H.W., geb. 8.1.1910 te Tilburg;
VALEWIND, Catharina, geb. 20.5.1916 te Haarlem, wonende te
Haarlem.